

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Цивільний захист» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю K10 «Цивільна безпека» галузі знань К «Безпека та оборона», розроблену в Національному університеті цивільного захисту України

Освітньо-професійна програма «Цивільний захист», розроблена Національним університетом цивільного захисту України для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, відповідає сучасним потребам територіальних громад у фахівців, які володіють необхідними знаннями та практичними навичками у сфері цивільного захисту. Її зміст спрямований на формування компетентностей щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захисту населення і територій, організації реагування на небезпечні події та мінімізації їх наслідків. Позитивної оцінки заслуговує комплексний характер освітньої програми, що поєднує нормативно-правову, інженерно-технічну, природничо-наукову та практичну підготовку майбутніх фахівців.

Важливою складовою освітньої програми є формування компетентностей щодо організації оповіщення, інформування та евакуації населення. Для територіальних громад зазначені заходи мають безпосереднє практичне значення, оскільки потребують завчасного планування, визначення необхідних ресурсів, організації транспортного забезпечення, підготовки місць безпечного розміщення населення та узгодження дій відповідальних служб. Позитивно оцінюється те, що програмні результати навчання передбачають здатність застосовувати заходи цивільного захисту щодо інформування й оповіщення населення, його укриття в захисних спорудах, евакуації із зон надзвичайних ситуацій та життєзабезпечення евакуйованих осіб. Така спрямованість підготовки відповідає реальним завданням органів місцевого самоврядування в умовах сучасних безпекових викликів.

Окремого схвалення заслуговує увага до підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях. Наявність в освітній програмі компонента «Навчання населення діям в надзвичайних ситуаціях» свідчить про розуміння важливості формування культури безпеки та готовності громадян до самостійних і організованих дій у разі виникнення небезпеки. Для територіальних громад особливо актуальними є питання доведення до населення інформації про характер можливих загроз,

порядок отримання сигналів оповіщення, правила користування захисними спорудами, способи евакуації та основні заходи особистої безпеки. Підготовка фахівців, здатних організовувати відповідну навчальну й інформаційно-роз'яснювальну роботу, сприятиме підвищенню рівня готовності населення до надзвичайних ситуацій.

Особливого значення для територіальних громад набуває забезпечення стійкості функціонування об'єктів життєзабезпечення населення. Порушення роботи систем електро-, тепло- та водопостачання, пошкодження транспортної інфраструктури, закладів освіти й охорони здоров'я можуть суттєво ускладнювати життєдіяльність громади та спричиняти виникнення вторинних небезпечних факторів. Тому позитивно оцінюється підготовка здобувачів з питань інженерного захисту, техногенної безпеки та оцінювання стійкості будівель і споруд, що сприятиме формуванню здатності визначати можливі наслідки пошкодження об'єктів інфраструктури й обґрунтовувати необхідні заходи щодо зменшення їх вразливості.

Не менш важливим є формування у здобувачів вищої освіти знань щодо нормативно-правових засад цивільного захисту. Практична діяльність органів місцевого самоврядування потребує належного розуміння законодавчо визначених повноважень, порядку організації заходів цивільного захисту, вимог до планування, підготовки відповідної документації та забезпечення взаємодії з іншими суб'єктами. Вивчення освітнього компонента «Правові основи цивільного захисту» сприятиме формуванню необхідних компетентностей для виконання зазначених завдань і застосування нормативно-правових вимог у професійній діяльності.

Загалом освітньо-професійна програма «Цивільний захист» характеризується актуальністю, системністю та належною практичною спрямованістю. Її зміст охоплює основні напрями професійної підготовки, необхідні для забезпечення цивільного захисту територіальних громад, зокрема оцінювання небезпек, планування превентивних заходів, інженерного захисту територій, організації оповіщення та укриття населення, а також його підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях. Поєднання відповідних знань і практичних навичок створює передумови для підготовки фахівців, здатних брати участь у забезпеченні безпеки населення та підвищенні готовності громад до реагування на небезпечні події.

З метою подальшого вдосконалення освітньо-професійної програми доцільно рекомендувати розширення використання практичних завдань, орієнтованих на вирішення актуальних питань цивільного захисту територіальних громад. Зокрема, перспективним є відпрацювання комплексних навчальних ситуацій щодо оцінювання потреб населення в укритті, планування евакуаційних заходів, організації оповіщення, визначення першочергових дій у разі порушення функціонування об'єктів життєзабезпечення та забезпечення взаємодії між виконавчими органами місцевого самоврядування, комунальними підприємствами і відповідними службами. Реалізація таких підходів сприятиме формуванню у майбутніх фахівців практичних навичок планування заходів цивільного захисту, комплексного оцінювання обстановки та підготовки обґрунтованих рішень з урахуванням особливостей конкретної територіальної громади.

Рецензент:

Начальник відділу цивільного захисту

Черкаської районної державної адміністрації

/Юрій БЕРДНИК

2025 року

